

Ленче НАСЕВ¹

**НАСТАВНИК ПО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ -
ПОДГОТОВКА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ИЗБОРНИТЕ
ПРЕДМЕТИ ВО ОСНОВНИТЕ УЧИЛИШТА**

Апстракт

Образованието и стручното усовршување претставуваат клучни елементи за развој на професионалната компетентност на наставниците по музичко образование. Со воведувањето на изборните предмети „Танци и ора“ и „Проекти од музичката уметност“ во основните училишта се отвора прашањето на изборот и компетенцијата на наставникот кој квалитетно ќе ги реализира.

Клучни зборови: наставници по музичко образование, изборни предмети, базично образование, стручно усовршување

---

¹ м-р Ленче Насев, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Факултет за музичка уметност, е – пошта: lence.nasev@ugd.edu.mk

MUSIC TEACHER – TRAINING FOR OPTIONAL SUBJECTS IN PRIMARY SCHOOLS

Abstract

Education and in – service training are one of key elements for developing music teachers’ professional competences. The implementation of optional subjects “Dance and folk dance” and “The project of music art” in primary schools opens the question of the selection and competencies of the teachers who can best run them.

Keywords: music teachers, optional subjects, pre-service training, in-service training

Вовед

Според Концепцијата за деветгодишно воспитание и образование (2007) во Република Македонија секој ученик во рамките на основното училиште може да изучува изборни предмети. Нивната улога е да ги збогатат и надградат знаењата на учениците. Во зависност од интересот на учениците кон професиите и занимањата преку прилагодени методи на работа тие треба да собираат искуства преку истражувачки активности, изработуваат проекти, да ги поврзуваат теоретските знаења со праксата.

Изборните предмети не се замена на задолжителните. Тие стануваат составен дел од неделниот фонд на часовите на учениците. Учениците се оценуваат за совладаните содржини и активности. Оцените имаат влијание врз општиот успех.

Во зависност од интересите на ученикот, тој заедно со одделенскиот наставник, одделенскиот раководител избираат кои од изборните предмети ќе станат дел од неговите училишни задолженија. По пат на анкета училиштето обезбедува информации кои изборни предмети ќе се изучуваат и колку ученици ќе бидат заинтересирани за истите.

Должностите на наставниците и учениците се одредуваат согласно со наставниот план донесен од министерот за образование и наука на Република Македонија. Фондот на часови е утврден со наставниот план според кој наставата по изборните програми се планира, организира во рамките на училиштето. Наставните програми за изборните предмети ги изготвува Бирото за разој на образованието. Во нив се определени развојните цели, содржините, активностите и методите во наставата, начинот на следење и оценување на постигањата на учениците и нормативите за наставниот кадар.

Наставник по музичко образование - изборни предмети

Секој ученик има право да избере најмногу еден изборен предмет. Доколку учениците изучуваат „Јазик и култура на Власите“, „Јазик и култура на Бошњациите“, или „Албански јазик“ како изборен предмет, тогаш тие изучуваат два изборни предмети. Од листата изборни предмети ученикот го изучува избраниот предмет само во

рамките на една учебна година. Следната учебна година избира нов изборен предмет.

Меѓу изборните предмети кои се составен дел од наставниот план за деветгодишното основно училиште се и предметите од музичкото уметничко подрачје „Танци и народни ора“ и „Проекти од музичката уметност“ (БРО,2011). Тие се планирани во третиот период од основното училиште, односно од VII до IX одделение. Предвидено е да се реализираат со 2 часа неделно, односно 72 часа годишно во текот на учебната година.

Во наставната програма за предметот „Танци и народни ора“ (БРО,2008) како нормативен кадар се предлага часовите да ги реализира лице кое завршило Факултет за музичка уметност. Како наставни теми се предвидени: 1. Танци, 2. Класификација на народни ора, 3. Обредни игри, 4. Играорни подрачја. Неговата основна цел е учениците конкретно да го запознаат традиционалното музичко творештво на Р. Македонија, да научат одреден број на народни ора, класични и современи танци. На тој начин преку совладување на одредени играчки елементи кај учениците ќе се поттикне телесниот и моторниот развој, но и желбата и љубовта кон играта и танцувањето. Во прирачникот за наставата по изборни предмети „Танци и народни ора“ (Јаневски, Илиќ, Витанова, 2008), детално се објаснети активностите кои треба да се реализираат со овој предмет.

Во наставната програма за предметот „Проекти од музичката уметност“ (БРО, 2008) предвидено е наставата да ја извршува лице кое завршило Факултет за музичка уметност - оддел за музичка теорија и педагогија, односно наставник со завршен Факултет за музичка уметност други оддели со стекната педагошко-методолошка

модификација на ФМУ. Како теми се опфатени проектните активности: 1. музички новинари, 2. музичкиот фолклор околу нас, 3. пејачка група, 4. инструментална група, 5. музика и компјутер. Во прирачникот за настава по изборни предмети „Проекти од музичката уметност“ (Коларовска, Ангелкова, Витанова, 2008) предвидени се проекти во кои се опфатени музичката теорија, практичното музицирање, музичкиот фолклор и новите технологии во музиката.

Во контекст на актуелната реформа на образованието компетенциите на наставникот по музичко образование се менуваат. Неговата професија се насочува кон развојните потреби на ученикот, интердисциплинарноста и општествената ситуација. Покрај одговорноста за планирање и раководење со наставата и учењето, следењето на напредокот на ученикот, планирањето и евалуирањето на сопствената работа, комуникацијата и интеракцијата со учениците, родителите, колегите, локалната заедница наставниците по музичко образование имаат потреба и од континуирано професионално усовршување.

Воведувањето на изборните предмети го наметнува прашањето дали наставниците по музичко образование доволно се подготвени да ги реализираат квалитетно овие предмети? Колку наставниците по музичко образование можат компетентно да ги презентираат народните ора и танци и колку се запознаени со нивната автентична структура?

За развивање на компетенциите потребно е воспоставување на севкупен и координиран систем на професионален развој кој треба да започне од нивното иницијално образование во текот на студиите, преку воведувањето во професијата наставник по музичко образование,

до континуирано професионално усовршување со помош на работното искуство.

На Факултетот за музичка уметност при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, се организира настава преку повеќе додипломски студии во рамките на одделот за музичка теорија и педагогија, вокално-инструменталниот оддел, катедрата за цез студии и катедрата за етнокорологија. Благодареејќи на широкиот избор на музички области содржани во наставната програма на студентите им е овозможено оспособување за предизвиците на професионален ангажман како уметник, музичар теоретичар или музички педагог.

При запишувањето на студиите на Одделот за музичка теорија и музичка педагогија на студентите им се нудат три модули кои содржат листа на предмети неопходни за додадок на диплома со одреден наслов (ФМУ, 2010). Понудените модули се остваруваат преку акумулација на кредити од понудена листа на предмети од постојните катедри. Со остварувањето на првиот модул дипломираниот студент се стекнува со диплома музичар теоретичар - педагог (хорски диригент), со вториот модул музичар теоретичар-педагог (изведувач на народни инструменти) и со третиот модул студентот се стекнува со додаток на диплома со наслов музичар теоретичар - педагог (наставник по народни ора). На тој начин при Факултетот за музичка уметност - Штип во целост се обезбедува високообразован наставен кадар со широка култура, како и со добро познавање на базичните вештини преку кои квалитетно и во целост ќе ги реализира предвидените содржини и активности во изборните предмети од деветгодишното основно образование.

Резиме

На тој начин при Факултетот за музичка уметност - Штип во целост се обезбедува високообразован наставен кадар со широка култура, како и со добро познавање на базичните вештини преку кои квалитетно и во целост ќе ги реализира предвидените содржини и активности во изборните предмети од деветгодишното основно образование.

Користена литература:

Биро за развој на образованието, *Наставен план за деветгодишно основно образование 2011/2012 година*. Скопје.

Јаневски, В. Илиќ, Б. Витанова, А. (2008). Прирачник за наставата по изборниот предмет *Танци и народни ора*, Биро за развој на образованието, Скопје.

Коларовска - Гмирја, В. Ангелковска, В. Витанова, А. (2008). Прирачник за наставата по изборниот предмет *Проекти од музичката уметност*, Биро за развој на образованието, Скопје.

Министерство за образование и наука, Биро за развој на образованието. (2007) *КОНЦЕПЦИЈА за деветгодишно основно образование и воспитание*. Скопје.

Министерство за образование и наука, Биро за развој на образованието. (2008). *Наставна програма Проекти од музичката уметност изборен предмет основно образование*, Скопје.

Министерство за образование и наука, Биро за развој на образованието. (2008). *Наставна програма Танци и народни ора изборен предмет основно образование*, Скопје.

Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Факултет за музичка уметност. (2010). *Информатор за студенти запишани на прв циклус студии*, Штип